

Αριθμός 7705

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2001
ΜΕΧΡΙ (ΑΡ.2) ΤΟΥ 2007**

**(Νόμοι 30(I) του 2001, 122(I) του 2001, 139(I) του 2002, 10(I) του 2003,
80(I) του 2003, 144(I) του 2004, 117(I) του 2005, 9(I) του 2007 και 82(I) του 2007)**

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 10

Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι (Αρ.2) του 2007, (εφεξής καλουμένων ως ο «Νόμος»), εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Τίτλος: Αποζημιώσεις/ενίσχυση κτηνοτρόφων λόγω Αφθώδους Πυρετού.

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:

Στις 15 Νοεμβρίου 2007 λήφθηκε από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων κοινοποίηση από το Τμήμα Γεωργίας, μέσω του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, προσχεδίου νέου μέτρου ενισχύσεων το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποζημιώσεις/ενίσχυση κτηνοτρόφων λόγω Αφθώδους Πυρετού» (εφεξής το «Μέτρο»), ενώ στις 26 Νοεμβρίου 2007 υποβλήθηκαν στον Έφορο συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία λήφθηκαν υπόψη κατά την αξιολόγηση του Μέτρου.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ:

(α) Αρμόδια Αρχή

Αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για την εφαρμογή της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

(β) Στόχοι του κοινοποιηθέντος Μέτρου

Οι στόχοι του κοινοποιηθέντος Μέτρου είναι η παραχώρηση αποζημιώσεων στους κτηνοτρόφους, οι οποίοι επηρεάστηκαν από τα μέτρα που έλαβαν οι δημόσιες αρχές για αντιμετώπιση της κατάστασης που δημιουργήθηκε μετά τον εντοπισμό από Κοινοτικό Εργαστήριο κρουσμάτων αφθώδους πυρετού στην Κύπρο¹. Συγκεκριμένα στόχος είναι η αντιστάθμιση της απώλειας του ζωικού κεφαλαίου καθώς και εισοδήματος για την άμεση περίοδο που ακολουθεί τη θανάτωση των ζώων ώστε να δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα για συνέχιση της δραστηριότητας των επηρεαζόμενων κτηνοτρόφων. Τα μέτρα αντιμετώπισης που αποφασίστηκαν από τις δημόσιες αρχές για την αποτροπή επέκτασης της μόλυνσης συνίστανται:

- (i) στην άμεση θανάτωση των ζώων των μολυσμένων μονάδων.

¹ Βλέπετε επίσης Απόφαση της Επιτροπής της 6^{ης} Νοεμβρίου 2007 για τη λήψη ορισμένων μέτρων προστασίας από τον αφθώδη πυρετό στην Κύπρο (ΕΕ L 289 της 7.11.2007, σ. 45).

- (ii) στον αυστηρό περιορισμό (καραντίνα) της περιοχής και δημιουργία ζωνών προστασίας και επιτήρησης σε ακτίνα 3 χλμ. και 10 χλμ., αντίστοιχα, από κάθε κρούσμα·
- (iii) στην καταστροφή των παραγόμενων προϊόντων και των αποθηκευμένων ζωοτροφών στη ζώνη των 3 χλμ.·
- (iv) στην απαγόρευση μετακίνησης ζώων, σφαγής κτλ·
- (v) στην εφαρμογή προγράμματος ορολογικής επιτήρησης για εντοπισμό ενδεχόμενων κρουσμάτων τόσο στη ζώνη των 10 χλμ. όσο και σ' όλη την επικράτεια της χώρας.

(γ) Δικαιούχοι του Μέτρου

Δικαιούχοι της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι οι κάτοχοι κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) οι οποίοι έχουν, με βάση βεβαίωση των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, υποστεί απώλειες λόγω της εμφάνισης της ασθένειας μέσα στα πλαίσια του υποχρεωτικού δημόσιου προγράμματος πρόληψης.

(δ) Κριτήρια

Οι πληγέντες κτηνοτρόφοι πρέπει να υποβάλλουν αίτηση στο Διευθυντή του Τμήματος Γεωργίας μέσω των κατά τόπους Επαρχιακών Γεωργικών Γραφείων. Οι αιτήσεις θα εξετάζονται από τριμελή επιτροπή η οποία θα αποτελείται από Λειτουργούς του Τμήματος Γεωργίας (Προϊστάμενοι Κλάδων Αιγοπροβατοτροφίας, Αγελαδοτροφίας και Χοιροτροφίας). Μαζί με την υποβολή αίτησης απαιτείται και η προσκόμιση των πιο κάτω πιστοποιητικών:

- Πιστοποιητικό από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες που να πιστοποιεί τον αριθμό των παραγωγικών ζώων που θανατώθηκαν·
- Πιστοποιητικό από το Τμήμα Γεωργίας για τις ποσότητες ζωοτροφών που καταστράφηκαν·
- Πιστοποιητικό από τον Οργανισμό Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (Ο.Κ.Γ.Β.) για τις ποσότητες γάλακτος που καταστράφηκαν·
- Αποδεικτικά στα οποία να φαίνεται το ύψος των μεταφορικών εξόδων στην περίπτωση εισαγωγής αιγοπροβάτων.

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σταδιακά σε δύο δόσεις με ατομικές επιταγές. Η πρώτη δόση θα καταβάλλεται αμέσως μετά την έγκριση της αίτησης και θα καλύπτει την αξία των ζώων που θανατώθηκαν. Η δεύτερη δόση θα καταβάλλεται με την επαναδραστηριοποίηση και θα καλύπτει το υπόλοιπο ποσό.

(ε) Διάρκεια κοινοποιηθέντος Μέτρου

Το Μέτρο θα τεθεί σε ισχύ το Νοέμβριο του 2007 αμέσως μετά την έγκρισή του και θα λήξει την 31 Δεκεμβρίου 2008, τελευταία ημερομηνία έγκρισης των αιτήσεων για συμμετοχή στο Μέτρο.

(ς) Επιλέξιμες δαπάνες και ένταση της ενίσχυσης

Οι επιλέξιμες δαπάνες του Μέτρου είναι:

- (i) αποζημίωση κατά ζώο που θανατώνεται·
- (ii) αποζημίωση για απώλεια εισοδήματος ανά ζώο·
- (iii) αποζημίωση για το γάλα και τις ζωοτροφές που θα καταστραφούν ή έχουν καταστραφεί σαν αποτέλεσμα της εμφάνισης της νόσου.

Το ύψος της ενίσχυσης αντιστοιχεί στο 100% της αγοραίας αξίας του ζωικού κεφαλαίου, του απολεσθέντος εισοδήματος και τυχόν άλλων απωλειών (καταστροφή ποσοτήτων γάλακτος, ζωοτροφών κλπ).

(ζ) Προϋπολογισμός του κοινοποιηθέντος Μέτρου

Στο Μέτρο αναφέρεται ότι το ύψος της συνολικής αποζημίωσης είναι αδύνατο να υπολογιστεί και θα εξαρτηθεί από την έκταση και τις διαστάσεις που θα πάρει το πρόβλημα. Στην περίπτωση που θα ληφθούν τα ενδεικνυόμενα μέτρα σε μια ακτίνα 10 χλμ από τις μολυσμένες μονάδες, ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου για την περίοδο εφαρμογής του ανέρχεται σε £22.500.950. Το ποσό αυτό αναμένεται να δεσμευτεί από την ημερομηνία έγκρισης του καθεστώτος ενίσχυσης μέχρι και το τέλος του 2008. Οι δεσμεύσεις για το 2007 ανέρχονται στα £12.000.000 και για το 2008 στα £10.500.950.

(η) Σώρευση

Το κοινοποιηθέν Μέτρο απαγορεύει τη σώρευση με άλλη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής η «Συνθήκη ΕΚ») ή με ενισχύσεις de minimis ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 88 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές της Κοινότητας σε σχέση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα η ένταση ενίσχυσης να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στον Κανονισμό.

(θ) Νομική βάση

Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερομηνία 7/11/2007.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

- (α) Βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου, ο Έφορος αξιολογεί και εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 10, τις ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία, κατ' εφαρμογή των κανονισμών για την εξαίρεση ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο Άρθρο 86 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ που έχουν εκδοθεί ή θα εκδοθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής η «Επιτροπή») δυνάμει των άρθρων 1 και 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98². Επίσης, το άρθρο 10 του πιο πάνω Νόμου προνοεί ότι η Αρμόδια Αρχή, πριν από την ολοκλήρωση της

² ΕΕ L 142 της 14.05.1998, σ. 1.

διαδικασίας έγκρισης κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 9Α (α), κοινοποιεί προσχέδιο της εν λόγω ενίσχυσης στον Έφορο σε κατάλληλο έντυπο.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «κρατική ενίσχυση» σημαίνει κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο Άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ.

Το Άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ αναφέρει ότι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η Συνθήκη ΕΚ ορίζει άλλως.

- (β) Το κοινοποιηθέν Μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, διότι ικανοποιεί σωρευτικά τα κριτήρια του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ:
- (i) χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο διότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση θα παρέχεται από το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, δηλαδή από φορέα του Κράτους. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, Δημόσιο σημαίνει το Κράτος, τους Δήμους και τις Κοινότητες.
 - (ii) συνιστά οικονομικό όφελος αφού η επιχορήγηση που παρέχεται στις δικαιούχους επιχειρήσεις σημαίνει οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο οι αποδέκτριες επιχειρήσεις δε θα είχαν λάβει υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Το εν λόγω Μέτρο συνιστά άμεσο οικονομικό όφελος στους κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται στις περιοχές που επλήγησαν από τον αφθώδη πυρετό καθότι τους απαλλάσσει από δαπάνες που υπό κανονικές συνθήκες θα ήταν υποχρεωμένοι να επωμισθούν οι ίδιοι.
 - (iii) συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής κι αυτό γιατί η επιχορήγηση δε δίδεται γενικά σε όλες ανεξαιρέτα τις επιχειρήσεις αλλά περιορίζεται σε κατόχους κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, των οποίων τα κτηνοτροφικά υποστατικά έχουν προσβληθεί/επηρεαστεί από τον αφθώδη πυρετό.
 - (iv) τέλος, επειδή το κοινοποιηθέν Μέτρο επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων σε ορισμένους κτηνοτρόφους και επειδή οι ενισχύσεις αποτελούν πλεονέκτημα προς αυτούς, τούτο είναι ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική τους θέση έναντι των Κυπρίων και ξένων ανταγωνιστών και κατά συνέπεια δύναται να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά σε βαθμό που να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ της Δημοκρατίας και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λόγω της ύπαρξης της κοινής γεωργικής πολιτικής, της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη της Κοινότητας αλλά και των κανονισμών για την κοινή οργάνωση των αγορών, κάθε ενίσχυση στο γεωργικό τομέα, οσοδήποτε μικρή, πρέπει να θεωρείται ότι έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις τιμές των προϊόντων και ως εκ τούτου να απειλήσει με νόθευση του ανταγωνισμού και να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

- (γ) Το κοινοποιηθέν Μέτρο βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με την εφαρμογή των Αρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001³ (εφεξής ο «Κανονισμός»). Ο Έφορος προχώρησε στην αξιολόγηση του συγκεκριμένου Μέρου βάσει των διατάξεων του εν λόγω Κανονισμού για απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται από το Άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 10 του Κανονισμού, οι ενισχύσεις «αποζημίωσης των γεωργών για απώλειες που προκλήθηκαν από νόσους ζώων και φυτών ή προσβολή από επιβλαβείς οργανισμούς» συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 87 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται από το Άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ. Στην ίδια παράγραφο προβλέπεται ότι:

- (i) η αποζημίωση πρέπει να υπολογίζεται μόνο σε σχέση με:
- α) την αγοραία αξία των ζώων που θανατώθηκαν από τη νόσο ή των ζώων που θανατώθηκαν με εντολή των δημόσιων αρχών στο πλαίσιο υποχρεωτικού δημόσιου προγράμματος πρόληψης ή εκρίζωσης·
 - β) απώλειες εισοδημάτων λόγω υποχρεώσεων απομόνωσης και δυσχερειών ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου·
- (ii) η ακαθάριστη ένταση ενίσχυσης να μην υπερβαίνει το 100%·
- (iii) η ενίσχυση να περιορίζεται σε απώλειες που προκαλούνται από νόσους των οποίων η εστία έχει αναγνωρισθεί επίσημα από τις δημόσιες αρχές.

Όσον αφορά την προϋπόθεση (iii) της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του Κανονισμού, επισημαίνεται ότι οι δημόσιες αρχές, αμέσως μετά τη λήψη των αποτελεσμάτων από το Κοινοτικό Εργαστήριο με τα οποία διαπιστώθηκε η ύπαρξη κρουσμάτων αφθώδους πυρετού, αναγνώρισαν επίσημα τη νόσο και λήφθηκαν άμεσα μέτρα για αντιμετώπιση της κατάστασης. Από το Μέτρο προκύπτει με σαφήνεια ότι οι αποζημιώσεις που προγραμματίζονται να χορηγηθούν περιορίζονται μόνο σε απώλειες που προκλήθηκαν ή θα προκληθούν συνεπεία της νόσου αυτής και των μέτρων που έχουν αναληφθεί από τις δημόσιες αρχές για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της.

Το κοινοποιηθέν Μέτρο περιλαμβάνει στις επιλέξιμες δαπάνες αποζημιώσεις κατά 100% προς τους κτηνοτρόφους επί της εκτιμώμενης αγοραίας αξίας του ζωικού κεφαλαίου που καταστρέφεται και 100% για τις απώλειες εισοδήματος ανά ζώο και για τις ποσότητες γάλακτος και τις ζωοτροφές που θα καταστραφούν ή έχουν καταστραφεί λόγω των μέτρων για πρόληψη και εξάλειψη της νόσου.

Αναφορικά με τις αποζημιώσεις για τα ζώα που θανατώνονται αυτές, σύμφωνα με την προϋπόθεση (i) (α) της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του Κανονισμού, πρέπει να

³ ΕΕ L 358 της 16.12.2006, σ. 3.

υπολογίζονται σύμφωνα με την αγοραία αξία των ζώων. Ο Κανονισμός δεν καθορίζει συγκεκριμένη μέθοδο υπολογισμού ούτε αποσαφηνίζει την έννοια της «αγοραίας αξίας». Συμπεραίνεται επομένως ότι επαφίεται στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ένα σύστημα αποζημίωσης σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες συνθήκες της αγοράς το οποίο να βασίζεται σε μια εύλογη εκτίμηση της τιμής στην οποία θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η πώληση του ζώου ανάλογα με το πραγματικό του κόστος, ωσάν να ήταν ένα ζώο το οποίο δεν είχε προσβληθεί από τη νόσο, έτσι ώστε να αποφεύγεται η υπερεκτίμηση της αξίας των ζώων. Ο Έφορος δεν έχει τη δυνατότητα να εκτιμήσει με ακρίβεια εάν οι αναφορές στο Μέτρο σε ποσά που αντιστοιχούν στην αγοραία αξία των αιγοπροβάτων, των αγελάδων και των χοίρων αποκλίνουν από την πραγματική αγοραία αξία των ζώων αυτών ώστε να κριθεί εάν ανταποκρίνονται στις πρόνοιες του Κανονισμού. Κατά συνέπεια η Αρμόδια Αρχή οφείλει να φροντίζει ώστε ο τρόπος υπολογισμού της αποζημίωσης να γίνεται με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε υπεραποζημίωση προς τους κτηνοτρόφους, δηλαδή η ένταση της ενίσχυσης να μην είναι πέραν του 100%.

Σύμφωνα με την προϋπόθεση (i) (β) της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του Κανονισμού, αποζημιώσεις προς τους κτηνοτρόφους μπορούν επίσης να χορηγηθούν κατά 100% για απώλειες εισοδήματος οι οποίες έχουν προκληθεί λόγω των υποχρεώσεων απομόνωσης και δυσχερειών ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου. Το Μέτρο συμπεριλαμβάνει αποζημιώσεις για το απολεσθέν εισόδημα που προκύπτει λόγω της θανάτωσης των ζώων και συνεπώς από τη μη παραγωγή/πώληση κρέατος και γάλακτος που είναι η πηγή εισοδήματος των κτηνοτρόφων και λόγω της καταστροφής ποσοτήτων γάλακτος και ζωοτροφών. Επίσης καλύπτονται και οι επιπλέον δαπάνες που πιθανόν να χρειαστεί να πραγματοποιηθούν σε περίπτωση που, για σκοπούς ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου, καταστεί απαραίτητη η εισαγωγή ζώων από το εξωτερικό.

Ο Κανονισμός δεν περιλαμβάνει παραδείγματα για το τι μπορεί να λαμβάνεται υπόψη ως απώλεια εισοδήματος και επομένως επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους μέλους να το καθορίσει ανάλογα με την περίπτωση. Κρίνεται ότι η μη παραγωγή/πώληση κρέατος και γάλακτος λόγω της θανάτωσης των ζώων αποτελεί απώλεια εισοδήματος που προκύπτει από τη δυσχέρεια ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου και ομοίως η καταστροφή ποσοτήτων γάλακτος και ζωοτροφών αποτελεί απώλεια εισοδήματος λόγω των υποχρεώσεων απομόνωσης που επέβαλαν οι δημόσιες αρχές. Η Αρμόδια Αρχή οφείλει να υπολογίζει την αποζημίωση προς τους κτηνοτρόφους για απώλειες που προκαλούνται με τέτοιο τρόπο ώστε η ένταση της ενίσχυσης να μην ξεπερνά το 100%. Δεδομένου ότι το ποσό αποζημίωσης για την απώλεια εισοδήματος όσον αφορά την παραγωγή γάλακτος έχει καθοριστεί με βάση την προβλεπόμενη ποσότητα παραγωγής ανά έτος, εξυπακούεται ότι σε περίπτωση που υποβληθεί αίτηση για απώλεια εισοδήματος για μη παραγωγή γάλακτος λόγω της θανάτωσης των ζώων και η επαναδραστηριοποίηση του κτηνοτρόφου έγινε σε περίοδο μικρότερη του ενός έτους το ποσό που υπολογίστηκε στο Μέτρο ως απώλεια εισοδήματος για το γάλα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα.

Όσον αφορά την αποζημίωση για τις επιπλέον δαπάνες που πιθανόν να χρειαστεί να πραγματοποιηθούν σε περίπτωση που, για σκοπούς ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου, καταστεί απαραίτητη η εισαγωγή ζώων από το εξωτερικό ο Κανονισμός και συγκεκριμένα το άρθρο 10 δεν μπορεί να αποτελέσει κατάλληλη νομική βάση για έγκριση της αποζημίωσης αυτής ως συμβατής κρατικής ενίσχυσης. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, το άρθρο 10 προβλέπει αποζημιώσεις για απώλειες εισοδημάτων και όχι

για αντικατάσταση του ζωικού κεφαλαίου που θανατώθηκε λόγω της νόσου. Επίσης ενδεικτικό είναι και το άρθρο 4 του Κανονισμού από το οποίο συνάγεται ότι η αγορά ζώων αποτελεί επενδυτική ενίσχυση η οποία όμως δεν καλύπτεται από τον Κανονισμό. Συγκεκριμένα η παράγραφος 7 του άρθρου 4 αναφέρει ότι «Δεν πρέπει να χορηγούνται ενισχύσεις για την αγορά δικαιωμάτων παραγωγής, ζώων και μονοετών φυτών...». Ως εκ τούτου η προτεινόμενη ενίσχυση για την αγορά ζώων από το εξωτερικό απαγορεύεται από το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις και ως εκ τούτου δεν μπορεί να επιτραπεί.

Επίσης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 10 του Κανονισμού από το ανώτατο ποσό των δαπανών ή ζημιών που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση πρέπει να αφαιρούνται:

- (i) τα ποσά που ενδεχομένως έχουν εισπραχθεί στο πλαίσιο καθεστώτων ασφάλισης και
- (ii) οι δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω της νόσου, οι οποίες διαφορετικά θα είχαν πραγματοποιηθεί.

Η προϋπόθεση (i) της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του Κανονισμού πληρούται αφού το Μέτρο αναφέρει ρητά ότι «*νοείται ότι από το ποσό της ενίσχυσης θα αφαιρεθούν ποσά τα οποία ενδεχομένως να εισπραχθούν στο πλαίσιο καθεστώτων ασφάλισης για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες*». Όσον αφορά την προϋπόθεση (ii), από το Μέτρο προκύπτει ότι κατά τον υπολογισμό του ύψους αποζημίωσης για απώλεια εισοδήματος αφαιρούνται οι μη πραγματοποιηθείσες δαπάνες ανά ζώο λαμβάνοντας υπόψη τις μη πραγματοποιηθείσες δαπάνες διατροφής και τα εργατικά για κάθε είδος ζώου ξεχωριστά. Η αφαίρεση των εν λόγω δαπανών από τη χορηγούμενη ενίσχυση κρίνεται ως ικανοποιητική για τους σκοπούς του Κανονισμού και ως εκ τούτου πληρούται και η προϋπόθεση (ii) της παραγράφου 3.

Τέλος, οι προϋποθέσεις των παραγράφων 4 και 7 του άρθρου 10 του Κανονισμού ικανοποιούνται καθότι οι εν λόγω ενισχύσεις εντάσσονται στο πλαίσιο δημόσιου προγράμματος σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο για την πρόληψη, τον έλεγχο ή την εκρίζωση της νόσου αφού η σχετική Οδηγία 2003/85/ΕΚ⁴ του Συμβουλίου της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2003 για την καταπολέμηση του αφθώδους πυρετού έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία μέσω της ΚΔΠ 872/2004. Επίσης, όπως αναφέρεται στο Μέτρο, η νόσος περιλαμβάνεται στον κατάλογο νόσων των ζώων του Διεθνούς Γραφείου Επιζωοτιών και/ή στο παράρτημα της Απόφασης 90/424/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁵.

Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού απαγορεύεται η σώρευση με άλλη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 88 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές της Κοινότητας σε σχέση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα η ένταση ενίσχυσης να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στον

⁴ ΕΕ L 306 της 22.11.2003, σ. 1.

⁵ ΕΕ L 224 της 18.8.1990, σ. 19.

Κανονισμό. Το Μέτρο συμπεριλαμβάνει σχετική απαγόρευση και κατά συνέπεια ικανοποιείται η πρόνοια του άρθρου 19 του Κανονισμού.

Με βάση το Νόμο, τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου, της 7^{ης} Μαΐου 1998 και τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 της Επιτροπής, της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006, κρίθηκε πως το μέρος του κοινοποιηθέντος Μέρους που αφορά τις επιλέξιμες δαπάνες όπως περιγράφονται στο Μέρος 2 (ς) της παρούσας Απόφασης πληροί τις προϋποθέσεις και ως εκ τούτου μπορεί να εγκριθεί, νοουμένου ότι θα ληφθούν υπόψη οι πιο πάνω διευκρινίσεις. Αντιθέτως το μέρος του Μέρους που αφορά τις δαπάνες για σκοπούς ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου μέσω της εισαγωγής ζώων από το εξωτερικό κρίνεται ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις του Κανονισμού και ως εκ τούτου δεν μπορεί να εγκριθεί. Η εν λόγω πρόνοια πρέπει να αφαιρεθεί από το Μέτρο.

4. ΑΠΟΦΑΣΗ:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

- A. Το κοινοποιηθέν Μέτρο ενισχύσεων με τίτλο «Αποζημιώσεις/ενίσχυση κτηνοτρόφων λόγω Αφθώδους Πυρετού» πληροί σωρευτικά όλες τις προϋποθέσεις του Άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ και ως εκ τούτου συνιστά κρατική ενίσχυση.
- B. Το Μέτρο είναι συμβατό με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 της Επιτροπής, της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, και εγκρίνεται από τον Έφορο βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου.
- Γ. Ωστόσο, η πρόνοια του Μέρους που αναφέρεται σε δαπάνες που πιθανόν να χρειαστεί να πραγματοποιηθούν σε περίπτωση που, για σκοπούς ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου, καταστεί απαραίτητη η εισαγωγή ζώων από το εξωτερικό δεν είναι συμβατή με το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις και το Μέτρο ως προς αυτό το μέρος δεν μπορεί να εγκριθεί.
- Δ. Νοείται ότι η Αρμόδια Αρχή θα υπολογίζει την αποζημίωση προς τους κτηνοτρόφους για απώλειες που προκαλούνται από τη θανάτωση των ζώων με βάση την αγοραία τους αξία. Η αποζημίωση σε τιμή πάνω από την αγοραία αξία δεν είναι συμβατή με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Επίσης η Αρμόδια Αρχή οφείλει να διασφαλίζει ότι η αποζημίωση προς τους κτηνοτρόφους για απώλειες εισοδήματος οι οποίες έχουν προκληθεί λόγω των υποχρεώσεων απομόνωσης και δυσχερειών ανασύστασης του ζωικού κεφαλαίου δε θα ξεπερνά το 100% της απώλειας.
- E. Ο Νόμος στην παράγραφο 3 του άρθρου 10 προβλέπει ότι «κανένα προσχέδιο κρατικής ενίσχυσης δεν τίθεται σε ισχύ στη Δημοκρατία, εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκριθεί από τον Έφορο». Ο Έφορος έχει διαπιστώσει ότι κατά την περίοδο ακριβώς μετά τον εντοπισμό κρουσμάτων της νόσου του

αφθώδους πυρετού και την πρώτη θανάτωση ζώων και την καταστροφή ποσότητας γάλακτος μέχρι και την υποβολή του Μέτρου στον Έφορο για έγκριση έχουν χορηγηθεί σε ένα μικρό αριθμό κτηνοτρόφων, στα υποστατικά των οποίων εντοπίστηκαν κρούσματα αφθώδους πυρετού, αποζημιώσεις χωρίς αυτές να έχουν κοινοποιηθεί εκ των προτέρων στον Έφορο για έγκριση σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου. Η παράγραφος α του άρθρου 18 του Νόμου προβλέπει ότι σε περίπτωση που «προσχέδιο κρατικής ενίσχυσης τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία χωρίς την έγκριση ή τη γνωμοδότηση του Εφόρου, ο Έφορος αφού ακούσει πρώτα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και λάβει υπόψη τη φύση και τη βαρύτητα της παράβασης, ανάλογα με την περίπτωση, δύναται με δεόντως αιτιολογημένη απόφασή του να διατάξει το δικαιούχο του προσχεδίου κρατικής ενίσχυσης να επιστρέψει οποιοδήποτε ποσό έχει λάβει καταβάλλοντας και το νόμιμο τόκο».

Ο Έφορος, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του προβλήματος, τις συνθήκες κρίσεως και έκτακτης ανάγκης υπό τις οποίες χορηγήθηκαν οι ενισχύσεις, και το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των αποζημιώσεων που έχουν ήδη παραχωρηθεί συνάδουν με τις πρόνοιες του καθεστώτος ενισχύσεων που εγκρίνεται με την παρούσα Απόφαση, έκρινε, με βάση τη διακριτική ευχέρεια που του παρέχει ο Νόμος, ως μη σκόπιμη την έναρξη διαδικασίας ανάκτησης των ήδη χορηγηθεισών και συμβατών με το κοινοποιηθέν Μέτρο ενισχύσεων.

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με πληροφορίες τις οποίες έχει ζητήσει και λάβει ο Έφορος, φαίνεται ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, από λάθος των αρμόδιων αρχών, έχουν χορηγηθεί αποζημιώσεις που δεν πληρούν τις πρόνοιες του κοινοποιηθέντος Μέτρου ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση τεσσάρων κτηνοτρόφων, έχουν χορηγηθεί αποζημιώσεις που αντιστοιχούσαν στην αγοραία αξία και την απώλεια εισοδήματος ενός παραγωγικού ζώου ενώ στην πραγματικότητα ορισμένα από τα ζώα που θανατώθηκαν ήταν ηλικίας μεταξύ 1-6 μηνών μέρος της αξίας των οποίων είχε ήδη συμπεριληφθεί στον υπολογισμό της απώλειας εισοδήματος για τα παραγωγικά ζώα που θανατώθηκαν.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω ο Έφορος παρατηρεί ότι εκ πρώτης όψεως οι εν λόγω κτηνοτρόφοι έχουν εν μέρει υπεραποζημιωθεί και ως εκ τούτου η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να προχωρήσει στην ανάκτηση μέρους της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στους κτηνοτρόφους και αντιστοιχούσε στα ζώα που δεν ήταν παραγωγικά, δηλαδή ηλικίας μεταξύ 1 - 6 μηνών. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν αυτό κριθεί σκόπιμο, ο Έφορος θα προχωρήσει στη διαδικασία έκδοσης εμπειριστατωμένης γνώμης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Νόμου το οποίο προνοεί ότι «εφόσον περιπέσει στην αντίληψη του Εφόρου ότι έχει γίνει ενέργεια ή παράλειψη που αντιβαίνει προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, αφού ζητήσει και λάβει πληροφορίες από την Αρμόδια Αρχή αποστέλλει εμπειριστατωμένη γνώμη για την ενέργεια ή την παράλειψη αναλόγως, στην Αρμόδια Αρχή, καθορίζοντας και το χρόνο εντός του οποίου θα πρέπει να αρθεί η παρανομία». Επομένως αναμένεται όπως η Αρμόδια Αρχή μεριμνήσει για τα περαιτέρω και όπως από τούδε και στο εξής χορηγούνται αποζημιώσεις μόνο με βάση τις πρόνοιες του καθεστώτος ενισχύσεων που εγκρίνεται με την παρούσα Απόφαση.

ΣΤ. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

(Χρίστος Ανδρέου)

Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων

Λευκωσία, 26 Νοεμβρίου 2007.

Ε.Ε.Κ.Ε. 25.06.002.284 (713.1.3.23.1.1.12)